

**Charles University
Faculty of Physical Education and Sport**

**ADAPTED PHYSICAL ACTIVITY
THROUGH THE LIFESPAN**

22nd September 2017

Kniha abstraktů / Book of Abstracts

Prague 2017

Konference „Adapted Physical Activity through the lifespan“ a tato kniha abstraktů je podpořena Programem institucionální podpory vědy na Univerzitě Karlově Progres, č. Q41 Biologické aspekty zkoumání lidského pohybu a z prostředků Specifického vysokoškolského výzkumu Univerzity Karlovy 2017 číslo: 260 466.

Text neprošel jazykovou korekturou. Za obsah textů nesou plnou zodpovědnost autoři. Všechna práva vyhrazena. Zveřejněné informace mohou být dále použity za předpokladu úplného citování původního zdroje.

The conference Adapted Physical Activity through the lifespan is supported by the Programme of the institutional support for the development of science at Charles University Progress, No. Q41 Biological aspects of the investigation of human movement and by the Specific university research of Charles University 2017, no. 260 466.

The authors are fully responsible for the content of their submitted texts. All rights reserved. The information published may be further used provided the original source is fully quoted.

Editoři: Martin Chlumský, Klára Mišinová

© Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2017

ISBN 978-80-87647-39-4

Obsah / Content

Key note

THE KLADRUBY GAMES, THE PARALYMPICS, AND THE PRE-HISTORY OF DISABILITY SPORT 6

JIM PARRY

ŠKOLNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA V SYSTÉMU NOVÝCH INKLUZIVNÍCH PŘÍSTUPŮ 8

ONDŘEJ JEŠINA, MAXIM TOMOSZEK, LUBOMÍR SCHNEIDER

Ústní sdělení / Oral presentations

REALIZACE PARALYMPIJSKÉHO ŠKOLNÍHO DNE NA PRAŽSKÉ ZŠ 10
MAREK BULANDR, JITKA VAŘEKOVÁ

INTEGROVANÝ PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR NA UK FTVS 12

KLÁRA DAĐOVÁ, KAROLÍNA TURKOVÁ

THE PSYCHOLOGICAL INFLUENCES ON PARTICIPATION IN WHEEL-CHAIR RUGBY: A SOCIAL RELATIONAL MODEL OF DISABILITY. 13

DAMIAN HASLETT, BEN FITZPATRICK, GAVIN BRESLIN

SJEZDOVÉ LYŽOVÁNÍ S OBOUSTRANNOU AMPUTACÍ 15

JAN HRUŠA

HODNOCENÍ BAZÁLNÍHO METABOLISMU U OSOB S MÍŠNÍ LÉZÍ 17

EVA CHALOUPKOVÁ, JAN HELLER, KLÁRA COUFALOVÁ, IVANA KINKOROVÁ, PAVEL VODIČKA

ZHODNOCENÍ EFEKTIVITY SKUPINOVÉHO CVIČENÍ V REDCORDU U OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA VOZÍKU 18

MARKÉTA KASTNEROVÁ, OLGA MENDLOVÁ

INKLUZE Z POHLEDU UČITELE TĚLESNÉ VÝCHOVY NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE 20

ROMAN KEPIČ

VYUŽITÍ SNAGU PRO DĚTI SE SLUCHOVOU DISABILITOU VE VOLNOČASOVÝCH POHYBOVÝCH AKTIVITÁCH 21

ZUZANA KORNATOVSKÁ, LUCIE ČERMÁKOVÁ

POHYB NEVIDOMÝCH PRO ZDRAVÍ I PRO RADOST – NĚKOLIK GLOS A KONKRÉTNÍCH TIPŮ 23

PAVLA KOVAŘÍKOVÁ

COMPETENCIES OF GENERAL PHYSICAL EDUCATORS AND NEEDS FOR ADAPTED PHYSICAL EDUCATION CONSULTANTS FOR INCLUSIVE PHYSICAL EDUCATION: CZECH AND INTERNATIONAL PERSPECTIVE	24
MARTIN KUDLÁČEK	
POSTAVENÍ ASISTENTA PEDAGOGA V BĚŽNÉ ŠKOLE	26
ALENA MIGDAUOVÁ, KLÁRA DAŽOVÁ, MARKÉTA JISKROVÁ	
KROKOMĚR JAKO MOŽNÝ NÁSTROJ PRO OVLIVNĚNÍ ÚROVNĚ POHYBOVÉ AKTIVITY U PACIENTŮ S CHRONICKÝM NEUROLOGICKÝM ONEMOCNĚNÍM, PŘÍKLAD VYUŽITÍ U OSOB S ROZTROUŠENOU SKLERÓZOU	28
KLÁRA NOVOTNÁ, LUCIE SUCHÁ, RENATA VĚTROVSKÁ, DANIELA HILLAYOVÁ, PETR ŘEZNÍČEK	
VIRTUÁLNÍ REALITA V TERAPII MÍŠNÍCH LÉZÍ	29
ALOIS POLÁK	
EXPEDICE PŘES BAR	32
MICHAL ŠMÍD	
ZKUŠENOSTI S KRUHOVÝM TRÉNINKEM U SENIORŮ	34
LENKA SONTÁKOVÁ	
SPECIÁLNÍ ŠKOLSTVÍ A SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA V NEDBALKÁCH	36
BORIS TITZL	
GRANTOVÉ PROJEKTY ČESKÉHO Hnutí SPECIÁLNÍCH OLYMPIÁD (PŘEHLEDOVÁ STUDIE)	37
HANA VÁLKOVÁ	
INTELLECTUAL DISABILITY SPORT AND PARALYMPIC CLASSIFICATION	38
ANNA VAN DIJK, KLÁRA DAŽOVÁ, IRENA MARTÍNKOVÁ	
PRVNÍ POMOC POSKYTOVANÁ OSOBAMI PO PORANĚNÍ PÁTEŘE A MÍCHY	39
JAKUB ZACHOVAL, MICHAELA MALÁ	

Postery / Poster section

NÁCVIK VŠEDNÍCH DENNÍCH ČINNOSTÍ U DĚTSKÉHO KLIENTA S DIAGNÓZOU MORBUS PELIZAEUS MERZBACHER	41
JAROSLAVA BREDLOVÁ	
SPORTOVNÍ DEN PL ŠTERNBERK	44
DAVID HUBÁČEK	
SPECIFIKA PLAVECKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA (PAS)	45
KRISTÝNA HUBENÁ, MIROSLAVA BAŠTOVÁ	
ZKUŠENOSTI ZE SPORTOVNĚ PROPAGAČNÍ AKCE ZAMĚŘENÉ NA PROPAGACI AKTIVNÍHO STÁRNUTÍ	46
MARTIN CHLUMSKÝ	
EVALUACE KURZŮ „SEBEOBRANA PRO VOZÍČKÁŘE“	48
ALENA SKOTÁKOVÁ, JANA SKLENAŘÍKOVÁ, JITKA ČIHOUNKOVÁ	
POHYBOVÁ AKTIVITA U HOSPITALIZOVANÝCH PACIENTEK S MENTÁLNÍ ANOREXIÍ	50
MICHAELA ULRICOVÁ	
AKTIVNÍ STÁRNUTÍ A KVALITA ŽIVOTA	53
JULIE WITTMANNOVÁ, ZUZANA KOPETZKÁ, IVA KLIMEŠOVÁ	

Key note

THE KLADRUBY GAMES, THE PARALYMPICS, AND THE PRE-HISTORY OF DISABILITY SPORT

JIM PARRY

Faculty of Physical Education and Sport, Charles University, Prague

Abstract

The place of Dr. Ludwig Guttmann in the founding history of the Paralympic Games is universally acknowledged. Briefly stated, Guttmann is credited with the aspiration to improve the dismal prospects of post-war spinal injury patients, and the inspiration of using sports as rehabilitative practices. Given his initiation of the Stoke Mandeville Games in 1948 with a small-scale archery contest between two local teams, he was able to draw a ready parallel between his beginnings and the model of the London Olympic Games, and in a few short years the multi-disability Paralympic Games had been established.

However, there was both an historical context and a co-history to these brief details – there are lessons from both time and place. We must not forget (or fail to acknowledge) some of the pre-history and parallel histories, which we should attempt to recover.

This paper presents an account of the development of the Kladruby Games in Czechoslovakia from 1948, which in 2017 celebrate their 100th edition, in order to bring to light some of the hidden history of disability sport. We might be led to speculate on how the Kladruby Games might have developed from its very promising beginnings, had the founder, Vojmír Srdečný, received earlier support from the authorities, and the impetus to consider Olympic connections. Such speculations we consider to be fruitless, given the very different conceptions of disability sport at work here. Srdečný's continuing commitment was to seeing the Kladruby Games as a demonstration of the rehabilitative and recreational benefits of sport, rather than the contradictions experienced by the Paralympics in balancing elite performance values with its other aims.

Keywords: Vojmír Srdečný, Kladruby, Ludwig Guttmann, rehabilitation, paralympic games

Abstrakt

Místo Ludwiga Guttmanna v historii paralympijských her je všeobecně uznáváno. Doktor Guttmann, veden touhou zlepšit osudy a vyhlídky válečných veteránů – pacientů s poraněním páteře, začal využívat sport jako součást ucelené rehabilitace. V roce 1948 byly zorganizovány Stoke Mandeville Games, což byla soutěž v lukostřelbě mezi dvěma týmy. Tyto hry se zapsaly do historie tím, že se na ně podařilo navázat, myšlenku dále rozvíjet paralelně s olympijským hnutím a během několika málo let zorganizovat první Paralympijské hry.

K těmto stručným podrobnostem však existoval historický kontext: tedy poučení z času i místa a paralelní události, na které bychom neměli zapomínat.

Ve stejné době, kdy o rehabilitaci sportem usiloval Ludwig Guttmann, probíhaly podobné snahy i v Československu. Tamější Kladrubské hry byly založeny v roce 1948 a v roce 2017 proběhl jejich 100. ročník. Mohli bychom spekulovat o tom, jak se mohly Kladrubské hry rozvíjet z jejich velmi nadějných počátků, kdyby zakladatel Vojmír Srdečný ve své době získal podporu ze strany úřadů a podnět k tomu, aby zvažil olympijské vztahy. Nicméně historické spekulace by byly zbytečné. Kladrubské hry dodnes naplňují Srdečného myšlenku rehabilitačních a rekreačních přínosů sportu pro jedince se zdravotním postižením a nemusí tak čelit etickým dilematům elitního paralympijského sportu.

Klíčová slova: Vojmír Srdečný, Kladruby, Ludwig Guttmann, rehabilitace, paralympijské hry

[e-mail: parry@ftvs.cuni.cz]

ŠKOLNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA V SYSTÉMU NOVÝCH INKLUZIVNÍCH PŘÍSTUPŮ

ONDŘEJ JEŠINA¹, MAXIM TOMOSZEK², LUBOMÍR SCHNEIDER³

¹ Katedra aplikovaných pohybových aktivit, Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého v Olomouci

² Katedra ústavního práva, Právnická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

³ Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje

Abstrakt

Dynamické období, kterým prochází naše základní a střední školství vyžaduje řadu inovací. Jednou z nich je samotné vnímání školní tělesné výchovy jako všeobecně-vzdělávacího předmětu a nedílné součásti povinného vzdělávacího systému. S tím je spojena nutnost revize postupů při uvolňování žáků z tělesné výchovy, obsahové změny ve vysokoškolské přípravě budoucích učitelů tělesné výchovy, dialog s lékařskou odbornou veřejností, osvěta u rodičů a zařazení otázek pohybových aktivit a zdravého životního stylu do systému celoživotního vzdělávání a školení pedagogických pracovníků, včetně asistentů pedagoga, poradenských speciálně-pedagogických pracovníků nebo ředitelů škol. Meziřesortní snahy o implementaci mezinárodních strategických dokumentů do národních legislativních norem se v oblasti společného vzdělávání, včetně tělesné výchovy, dočkávají postupného naplňování. ČR je v některých oblastech paradoxně lépe připravena na zahájení fungujícího systému zařazování žáků do společných pohybových programů ve školách než většina okolních států. Příspěvek si klade za cíl představit konkrétní postup při vytváření individuálních vzdělávacích plánů pro školní tělesnou výchovu a představuje plán změn na krajské i celostátní úrovni.

Klíčová slova: aplikované pohybové aktivity, společné vzdělávání, speciálně pedagogické poradenství, pohybová gramotnost

Abstract

Primary and secondary education in the Czech Republic is going through a dynamic period which demands many innovations. One of them is perception of physical education (PE) itself as generally educating subject and inseparable part of obligatory education system. Therefore, it is necessary: to revise policies related to „exemption of pupils from physical education“, to change university curricula

of future PE teachers, to communicate with health care professionals, to educate parents etc. Also, it is important to implement questions about physical activities and healthy lifestyle into lifelong education system, training of pedagogical workers including teaching assistants, special education counselors or school directors. Inter resort effort for implementation of international strategy documents into national legislation in the area of common education including PE are step by step fulfilled. Paradoxically, Czech Republic is, in some aspects, more prepared for functional system of pupil inclusion into common physical education programs than most of other countries. The goal of our presentation is to introduce particular policy in the development of individual education plans for school physical education and to show the scheme of specific changes on the regional and national level.

Keywords: adapted physical activities, common education, special pedagogy counselling, movement literacy

[e-mail: ondrej.jesina@upol.cz]

Ústní sdělení / Oral presentations

REALIZACE PARALYMPIJSKÉHO ŠKOLNÍHO DNE NA PRAŽSKÉ ZŠ

MAREK BULANDR, JITKA VAŘEKOVÁ

Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Východiska: Paralympijský školní den (PŠD) je jeden ze směrů Paralympijských vzdělávacích programů, při kterém se děti základních škol ve věku 6–12 let seznamují s paralympijskými sporty. Cílem je zlepšení porozumění specifickým potřebám jedinců se zdravotním postižením.

Metodika: Na pražské základní škole byla v červnu 2017 realizovaná zkrácená verze PŠD. Žáci měli možnost vyslechnout teoretickou přednášku, prakticky se seznámit s paralympijskými sporty prostřednictvím studentů aplikovaných pohybových aktivit a besedovat s paralympioničkou Terezou Diepoldovou. Změna postojů byla hodnocena dotazníkem CAIPE před programem a týden po jeho realizaci.

Výsledky: Před realizací PŠD byl výsledek u chlapců 26,5, u dívek v té samé třídě byl výsledek 26,0 – v obou případech se jedná o pozitivní postoje. Po realizaci PŠD byl u chlapců výsledek 27, 25, u dívek byl výsledek 27,0. Opět jsou oba výsledky pozitivní. Z tohoto dotazníku je zřejmé, že u dotazovaných žáků můžeme tvrdit, že dívky i chlapci mají srovnatelně pozitivní postoje k žákovi s postižením. Po realizaci PŠD došlo u obou skupin k malému zlepšení postoje (o jeden bod).

Závěr: Žáci i pedagogové byli spokojeni s realizací PŠD a v budoucnu by škola stála o opakování programu. Vyhodnocení dotazníků CAIPE prokázalo mírnou změnu postojů pozitivním směrem.

Klíčová slova: Paralympijský školní den, zdravotní postižení, postoje, CAIPE

Abstract

Background: The Paralympic School Day (PSD) is one of the Paralympic educational programs in which children (6 to 12 years) learn about paralympic sports. The aim of PSD is to improve understanding specific needs of individuals with disabilities.

Methods: In June 2017, a shortened version of PSD was implemented at one primary school in Prague. Pupils had an opportunity to listen to a theoretical lecture, then to get acquainted with paralympic sports with students of Adapted Physical Activities and to talk to successful Czech paralympic athlete Tereza Diepoldova. The change of attitudes was assessed by the CAIPE questionnaire before the program and a week after its implementation.

Results: Before the PSD, the mean result was 26.5 for boys, 26.0 for girls in the same class - both showing positive attitudes. After the realization of PSD, the result was 27, 25 for boys and 27.0 for girls. Again, both results are positive. Both girls and boys have comparable positive attitudes towards a disabled pupil. After the PSD, there was a little improvement in the attitudes in both groups.

Conclusion: Pupils and teachers were satisfied with the realization of PSD and repetition of the program is expected in the future. The evaluation of attitudes by CAIPE questionnaire showed a slight change in the positive direction.

Keywords: Paralympic School Day, Disability, Attitudes, CAIPE

[e-mail: varekova.j@seznam.cz]

INTEGROVANÝ PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR NA UK FTVS

KLÁRA DAĐOVÁ, KAROLÍNA TURKOVÁ

Katedra zdravotní TV a tělovýchovného lékařství, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Cílem příspěvku je představit přípravu, průběh a zkušenosti z pilotního projektu integrovaného příměstského tábora se sportovním zaměřením. V rámci tradičního Sportovního dětského léta na FTVS UK byl v létě 2017 zařazen 1 turnus, který zahrnoval skupinu dětí se zdravotním postižením i děti intaktní. Ve skupině bylo 5 dětí ve věku 5-12 let (3 dívky, 2 chlapci). Během 5denního tábora si děti vyzkoušely mnoho sportů i netradičních aktivit. Tématem tábora byly olympijské kruhy, každý den byla zařazena i výtvarná činnost. Přípravu i vedení jednotlivých aktivit realizovali studenti oboru Aplikované TV a sportu osob se specifickými potřebami (ATVS OSP). V příspěvku bude zhodnocen výběr aktivit, kompetence instruktorů, přínosy pro dětské účastníky i studenty oboru ATVS OSP, a především doporučení pro další ročníky.

Klíčová slova: sport, rekreace, postižení, schopnost

Abstract

Aim of the presentation is to introduce preparation, process and experience from a pilot project of inclusive "sport city camp". In a traditional „Sport kids summer“ organized by Faculty of Physical Education and Sport of Charles University, we implemented one week where children with disabilities were included along with other participants. Our group contained 5 children of age 5-12 years (3 girls, 2 boys). During the 5-days camp, children could try many sports and non-traditional activities. The main theme of the camp was „olympic circles“. Also, art activities were included in everyday schedule. Preparation and leading of particular activities were made by students of Adapted Physical Education and Sport for subject with special needs. We will evaluate the choice of activities, instructors' competencies, benefits for participants as well as for our APA students and present recommendations for future.

Keywords: sport, recreation, disability, competence

[e-mail: dadova@ftvs.cuni.cz]

THE PSYCHOLOGICAL INFLUENCES ON PARTICIPATION IN WHEELCHAIR RUGBY: A SOCIAL RELATIONAL MODEL OF DISABILITY

DAMIAN HASLETT, BEN FITZPATRICK, GAVIN BRESLIN

School of Sport, Ulster University, Jordanstown, United Kingdom

Abstract

Objectives: Sport and exercise psychology (SEP) research in disability sport seldom engages with disability models favoured in critical disability studies (CDS). As a result, the socio-political-historical landscape of disability is underrepresented in studies. The aim of this study was to test the fit of Social Relational Model (SRM) of disability as a conceptual lens to interpret the psychological influences on participation in Wheelchair Rugby.

Design: A qualitative design using one-to-one semi-structured interviews with active Wheelchair Rugby athletes. The aim was to capture participant's opinions and experiences about the factors that influence participation in Wheelchair Rugby.

Method: Ten Irish male athletes ($M_{age} = 33.1$) with physical disabilities participated in interviews exploring the factors that influence participation in Wheelchair Rugby. Deductive thematic analysis, influenced by the components of the SRM, was used to interpret the data.

Results: Four themes: Impairment Effects; Societal Attitudes and Discourse; Opportunities and Access; and Psychological Well-being. The analysis illustrates how cultural constructions of disability are inextricably linked to psychological influences on participation in Wheelchair Rugby. Links were made to the experience of impairment, classification, oppression, inequality, independence and self-efficacy.

Conclusions: This study provides new evidence in support of the SRM as a heuristic to investigate participation in disability sport. A heuristic that recognises that people with disabilities can be simultaneously shaped by restrictions in society (e.g. physical impairment) and restrictions imposed upon by society (e.g. cultural stereotypes). A heuristic rooted in CDS that can complement cognitivist theories of behaviour change from SEP. Importantly, the SRM can help psychologists to attend to the effects of contemporary debates in disability sport, such as classification, media portrayal and social justice issues.

Keywords: disability studies, spinal cord injury, disability sport, psycho-emotional oppression, para-sport

Abstrakt

Cíle: Výzkum ve sportovní psychologii zaměřený na sport zdravotně postižených jen zřídka zahrnuje modely postižení, které jsou běžně využívány v *critical disability studies* (CDS). Výsledkem je, že je podceňováno socio-politicko-historické pozadí. Cílem této studie bylo zjistit vhodnost Sociálně vztahového modelu (SVM) postižení pro vysvětlení psychologických faktorů účasti na vozíčkářském ragby.

Design: Kvalitativní výzkum s využitím polostrukturovaného rozhovoru (dotazování jednoho účastníka výzkumu – aktivního sportovce v ragby vozíčkářů – jedním badatelem), jehož cílem bylo získat názory a zkušenosti účastníků o faktorech, které ovlivňují účast v ragby vozíčkářů.

Metoda: Deset irských mužů – sportovců s tělesným postižením (průměrný věk = 33.1) se zúčastnilo rozhovoru, který zkoumal faktory účasti v ragby vozíčkářů. Pro interpretaci dat byla využita deduktivní tematická analýza.

Výsledky: Čtyři tematické oblasti: vlivy postižení; společenské postoje a diskurzy; příležitosti a dostupnost; psychická pohoda (well-being). Analýza ukazuje, jak jsou kulturní konstrukty postižení neoddělitelně propojené s psychologickými vlivy účasti v ragby vozíčkářů. Byly navrženy souvislosti se zkušeností s postižením, klasifikací, útlakem, nerovností, nezávislostí a self-efficacy.

Závěry: Tato studie dokládá, že Sociálně vztahový model (SVM) je vhodným heuristickým způsobem výzkumu účasti ve sportu postižených. Ten uznává, že lidé s postižením mohou být simultánně formováni omezeními ve společnosti (např. u tělesných postižení) a omezeními způsobenými společnostmi (např. kulturními stereotypy). Heuristické zakořenění v *critical disability studies* (CDS) může doplnit kognitivní teorie behaviorální změny sportovní psychologie. Sociálně vztahový model (SVM) může navíc pomoci psychologům uchopit současná témata ve sportu postižených, jako je klasifikace, mediální obraz a sociální spravedlnost.

Klíčová slova: výzkum postižení, míšň léze, sport zdravotně postižených, psychologicko-emocionální útlak, parasport

SJEZDOVÉ LYŽOVÁNÍ S OBOUSTRANNOU AMPUTACÍ

JAN HRUŠA

Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Lyžování ve stoje, na obou amputovaných dolních končetinách, je velmi limitní záležitostí. Abychom mohli takovou situaci řešit, musíme mít především amputovaného, který se chce pokusit lyžovat ve stoje, dále nejmodernější protetické vybavení a v neposlední řadě protetika, který je schopen realizovat všechny naše požadavky.

Cíl: Ve spolupráci s protetiky firmy OTTO BOCK zhotovit individuální protetické vybavení, které by umožnilo oboustranně amputovanému lyžovat ve stoje na dvou lyžích. Vypracovat a vyzkoušet techniku a metodiku lyžování pro takto amputovaného.

Závěry: Dokázali jsme, že pomocí špičkových technologií může i oboustranně amputovaný sjíždět na lyžích ve stoje navazovanými oblouky, zatím na mírných sklonech svahu. Základy lyžování je možné absolvovat i na protéze C-Leg, která je vyrobena především pro chůzi. Protéza ProCarve je vhodná i pro takto amputované lyžaře. Dokázali jsme, že dlouhá a pevná stehenní objímka umožní dostatečný přenos sil na lyži a výrazně zlepší spojení mezi lůžkem a bérčovým pahýlem, i když je velmi krátký.

Klíčová slova: sjezdové lyžování, oboustranná amputace, protetika, metodika lyžování

Abstract

Alpine skiing in the upright position of a person with the amputation of both legs is a very demanding issue. To deal with such a situation, we need to have: a) an amputee who would like to try skiing in the upright position, b) state-of-the-art prosthetic equipment, and c) a prosthetics expert who could configure the prosthetic equipment in compliance with all the respective requirements.

Project goals: To make, in cooperation with the OTTO BOCK prosthetics experts, the necessary personalized prosthetic equipment that would allow a both-sided leg amputee to practice alpine skiing in the upright position on two skis. To develop and test the technique and methodology of alpine skiing for such an amputee.

Conclusions: We have proved that using state-of-the art equipment, it is possible even for a two-sided leg amputee to practice alpine skiing, making continuous curves in the upright position on two skis, although on just mild slopes yet. It is also possible to learn the alpine skiing basics using the C-Leg prosthetic knee joint, which is primarily intended for walking. The ProCarve prosthesis is suitable even for a person with the amputation of both legs. We have proven that a long and firm thigh sleeve significantly improves the connection between the prosthesis socket and the lower leg stump, although it is very short, allowing for a sufficient transfer of forces to the ski.

Keywords: downhill skiing, bilateral amputation, prosthetics, methodic

[e-mail: Hrusa@ftvs.cuni.cz]

HODNOCENÍ BAZÁLNÍHO METABOLISMU U OSOB S MÍŠNÍ LÉZÍ

EVA CHALOUPKOVÁ, JAN HELLER, KLÁRA COUFALOVÁ, IVANA KINKOROVÁ,
PAVEL VODIČKA

Biomedicínská laboratoř, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova,
Praha

Abstrakt

Cílem pilotní studie bylo změřit hodnoty klidového bazálního metabolismu (RMR) jako výchozí hodnoty pro následnou výživovou intervenci u osob s míšní lézí (SCI). Pilotní studie a měření RMR se zúčastnilo celkem 15 probandů (7 mužů a 8 žen) s SCI v oblasti od pátého krčního do pátého bederního segmentu ve věku $39,67 \pm 9,73$ roků. SCI naši respondenti utrpěli v letech 1983 až 2010 v době trvání $17,27 \pm 7,21$ roků. Z výsledků vyplývá, že hodnoty RMR měřené nepřímou kalorimetrií jsou nižší od 15 % do 61 % a jeho hodnoty u jednotlivých probandů nekorelují s výškou jejich léze.

Klíčová slova: míšní léze (SCI), klidový bazální metabolismus (RMR), pohybová aktivita, energetický příjem, energetický výdej

Abstract

The aim of the study was to measure the value of resting basal metabolic (RMR), as initial values for the subsequent nutritional intervention in persons with spinal cord injury (SCI). Pilot studies measuring RMR were performed in 7 men and 8 women (mean age 39.38 ± 9.49 years) with SCI in 5th cervical to 5th lumbar segment. History of SCI in our respondents ranged from 1983 to 2010. The results show that the values of RMR are reduced from 15 % to 61 % and are not correlated with the neurological level.

Keywords: Spinal Cord Injury (SCI), Resting Metabolic Rate (RMR), motoric activity, energy intake

[e-mail: chaleva@centrum.cz]

ZHDNOCENÍ EFEKTIVITY SKUPINOVÉHO CVIČENÍ V REDCORDU U OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA VOZÍKU

MARKÉTA KASTNEROVÁ¹, OLGA MENDLOVÁ²

¹ Pedagogická fakulta JU v Českých Budějovicích, katedra výchovy ke zdraví

² Rehabilitační ústav Kladruby

Abstrakt

Skupinové cvičení v Redcordu pro osoby se zdravotním postižením na vozíku je efektivní rehabilitační metoda umožňující cvičit stejný cvik pacientům s různou výškou míšňí léze a s různou stabilitou trupu, což je umožněno díky možnosti různého dávkování zátěže v Redcordu. Cílem příspěvku je představit ověření programu cvičebních jednotek v Redcordu pro osoby s tělesným postižením na vozíku v Rehabilitačním ústavu Kladruby v rámci skupinové terapie, zhodnotit efektivitu cvičení v Redcordu s ohledem na různé dávkování zátěže v Redcordu a progresi v rámci skupinového cvičení. Zvolenou metodikou byl kvalitativní výzkum, metoda pozorování, metoda dotazování technikou dotazníku doplněného rozhovorem a fotodokumentace. Výzkumný soubor tvoří osoby se zdravotním postižením na vozíku, s různou výškou míšňí léze a s různou stabilitou trupu v rámci Rehabilitačního ústavu Kladruby. Podařilo se prokázat, že cvičení v Redcordu vede ke zlepšení sledovaných objektivních ukazatelů a je též pozitivně hodnocené respondenty.

Závěr: Redcord je vhodná procedura pro aktivnější život na vozíku a skupinové cvičení v Redcordu bylo zavedeno mezi procedury rehabilitačního programu.

Klíčová slova: cvičení, Redcord, pacienti s míšňí lézí

Abstract

Redcord group training aimed at wheelchair users proves to be an efficient rehabilitation method enabling people with different level of spinal cord injury and different stability of the trunk to perform the same exercise thanks to different load dosage in Redcord. The aim of this presentation is to describe the verification of the program consisting of training units in Redcord for wheelchair users applied in Kladruby Rehabilitation Institute as a part of a group therapy, to evaluate the effectiveness of the training in Redcord with regard to different load dosage in Redcord and the evolution noticed within the group training. The methodology

consisted of qualitative research, observation, questionnaire research combined with interviews and photo documentation. The research group consisted of wheelchair users with different level of spinal cord lesions and different stability of the trunk in Kladrby Rehabilitation Institute. The research proved that the Redcord training leads to an improvement in the objective indicators tested. The positive feedback from the respondents themselves confirms the above-mentioned results.

Conclusion: Redcord suspension exercises prove to be an appropriate training to achieve a more active life for wheelchair users. As a result, group training in Redcord was integrated into a rehabilitation program.

Keywords: exercise, Redcord, patients, spinal cord injury

[e-mail: kastnerova@pf.jcu.cz]

INKLUZE Z POHLEDU UČITELE TĚLESNÉ VÝCHOVY NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

ROMAN KEPIČ

ZŠ Weberova, Praha

Abstrakt

Příspěvek se zaměřuje na možnosti integrace žáků se speciálními potřebami do hodin tělesné výchovy na základní škole. Popisuje metody, které lze použít, systém podpůrných opatření a další pedagogické nástroje inkluze. Hlavním úkolem příspěvku je tyto možnosti prakticky představit na základě zkušeností s integrací žáků s odlišnými potřebami.

Klíčová slova: inkluze, tělesná výchova, pedagogika, speciální potřeby

Abstract

Presentation is aimed at integration possibilities of pupils with special needs in physical education lessons in primary school. It describes usable methods, system of support measures and other tools for inclusion. The main task is to introduce these methods from the practical point of view based on personal experience with integration of pupils with special needs.

Keywords: inclusion, physical education, pedagogy, special needs

VYUŽITÍ SNAGU PRO DĚTI SE SLUCHOVOU DISABILITOU VE VOLNOČASOVÝCH POHYBOVÝCH AKTIVITÁCH

ZUZANA KORNATOVSKÁ¹, LUCIE ČERMÁKOVÁ²

¹ Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra výchovy ke zdraví

² Hluboká Invest, a.s., Hluboká nad Vltavou

Abstrakt

Golf se stává stále oblíbenější pohybovou aktivitou. Česká golfová asociace se snaží přiblížit golf dětem, a to nejenom dětem intaktním, ale i dětem s disabilitou. Ve spolupráci s Českou golfovou asociací byl námi vypracován tříměsíční intervenční pohybový program pro děti se sluchovým postižením zaměřený indoorově, kdy byl využit golfový výukový programem SNAG, který je ve světě i v ČR stále ještě novinkou. Univerzální využití SNAGu je pro výuku ve škole ideální, včetně outdoorového využití na školním hřišti. Prezentovaný intervenční pohybový program řízených pohybových aktivit se zaměřením na SNAG byl výzkumně ověřen u 11 dětí se sluchovou disabilitou (střední nedoslýchavost, úplná hluchota) ve věku od 7 do 15 let. Cílem výzkumného šetření bylo zhodnocení pozitivního vlivu intervenčního pohybového programu řízených pohybových aktivit se zaměřením na SNAG na oblast tělesného a psychosociálního zdraví prostřednictvím standardizovaného dotazníku PedsQLTM 4.0. Na základě získaných výsledků lze potvrdit hypotézu o pozitivním vlivu intervenčního pohybového programu řízených pohybových aktivit se zaměřením na SNAG jak v oblasti tělesného, tak i psychosociálního zdraví u experimentální skupiny. Po ukončení daného tříměsíčního intervenčního programu došlo k celkovému průměrnému zlepšení o 6 % v oblasti tělesného zdraví a o 5,1 % v oblasti psychosociálního zdraví. U kontrolní skupiny byly výsledky bez signifikantních rozdílů ve sledovaných faktorech.

Klíčová slova: školní věk dítěte, sluchová disabilita, řízené pohybové aktivity, SNAG

Abstract

Golf is becoming an ever more popular physical activity. The Czech Golf Association has been trying to bring more children to play golf. The association is aiming not only at intact children but also at children with disabilities. In cooperation with the Czech Golf Association, we have developed a three months interventional

program of physical activities for children with hearing impairment aimed at both indoor and outdoor activities. The indoor activities are based on golf educational program SNAG. This program is still quite new both in the Czech Republic and around the world and its wide application in schools as a teaching tool is ideal. The outdoor activities take place at the golf course. The interventional program of physical activities was used in 11 children and young people with hearing impairment (hypoacusis, complete deafness) aged between 7 and 15 years. The aim was to evaluate positive influence of the golf educational program in the field of physical and psychosocial health using the standardized questionnaire PedsQLTM 4.0. Based on the results of the research we can confirm the positive influence of the golf educational program in the field of physical and psychosocial health in all probands of the experimental group. The average improvement recorded after finishing the three months interventional program in the field of physical health was of 6% and of 5,1% in the field of psychosocial health. No significant differences in the results of the control group were noticeable.

Keywords: school age of the child, hearing impairment, controlled physical activity, SNAG

[e-mail: zkornatovska@pf.jcu.cz]

POHYB NEVIDOMÝCH PRO ZDRAVÍ I PRO RADOST – NĚKOLIK GLOS A KONKRÉTNÍCH TIPŮ

PAVLA KOVAŘÍKOVÁ

Rozhledna – poradenské služby pro život s těžkým zrakovým postižením

Abstrakt

V příspěvku se autorka zamýšlí nad možnostmi sportovního vyžití, hledá pohybově bohatší životní styl nevidomých a uvažuje o faktorech, které mohou mít vliv na jejich vztah k pohybu obecně. Vychází přitom ze zkušeností, které se sportem sbírala jako dítě se zbytky zraku a následně pak po úplné ztrátě zraku v patnácti letech během kariéry vrcholového sportu i po jejím ukončení. Na základě reflexe svých osobních postřehů a úvah, ale také mnohaletého osobního i profesního kontaktu se stejně postiženými lidmi se pokouší komentovat některé potíže, na něž narážejí nevidomí lidé a jejich trenéři a trasěři. Přichází s konkrétními doporučeními a tipy do praxe.

Klíčová slova: nevidomí, pohybové aktivity, sport, bezpečnost, orientace, zásady, doporučení

Abstract

The author of the presentation is analyzing exercise means of blind people. She researches sports options for them, considering factors which could influence their attitude to exercise in general. The author draws upon her own experiences of a child who had gradually lost her sight by the age of 15, focusing on her top-level sports career as well as the period after she finished with it. Based on her own reflections and observations as well as on many years of contact with equally disabled people, she attempts to describe some of the problems that blind people and their coaches and guides experience. She suggests specific recommendations and ideas that can be used in real life.

Keywords: blind, physical activities, sport, safety, space orientation, guidelines, recommendations

[e-mail: pavla.kovarikova@volny.cz]

COMPETENCIES OF GENERAL PHYSICAL EDUCATORS AND NEEDS FOR ADAPTED PHYSICAL EDUCATION CONSULTANTS FOR INCLUSIVE PHYSICAL EDUCATION: CZECH AND INTERNATIONAL PERSPECTIVE

MARTIN KUDLÁČEK

Department of Adapted Physical Activity, Faculty of Physical Culture, Palacky University in Olomouc, Czech Republic

Abstract

The purpose of this presentation is to discuss new Czech legislation about inclusive education in lights of needs for service deliveries in Physical Education. I will present current situation in the Czech Republic, compare it with European and North American experiences and highlight the importance of competent education workers to deliver and support inclusive education for students with special educational needs. Recent European initiatives and new developments focused on competencies of general physical education teacher and adapted physical educators in relation to inclusive physical education will be presented – namely the outcomes of the project European Inclusive Physical Education Training – EIPET (LLP/LdV/TOI/2007/IRL-502) and the project European Standards in Adapted Physical Activities - EUSAPA (142271-LLP-1-2008-1-CZ-ERASMUS-EMHE) will be described and discussed in relation to current situation in selected European countries. Described projects were focused on modernization of higher education in the area of APE. These projects aimed to tackle difficulties that arise with inclusion of children with disabilities into general education. In this presentation, we will introduce two major outcomes of both projects: (a) a functional map of the physical education teachers' role will be developed and (b) the knowledge competence and skills requirements of PE teachers given the rapidly changing work environments resulting from the aforementioned changes. In this presentation, we highlight the importance of professional developments in APE and nature of cooperation between GPE teachers and APE specialists. Finally, recent initiatives and future plans of European Federation of Adapted Physical Activity will be presented to help understanding of described frameworks. Finally, proposal for “Czech solution” to meet the needs of students with SEN will be discussed.

Keywords: adapted physical education, legislation, EIPET, EUSAPA

Abstrakt

Cílem příspěvku je představit novou českou legislativu týkající se inkluzivního vzdělávání ve světle opatření potřebných k její realizaci v tělesné výchově. Prezentována bude současná situace v České republice, její porovnání s evropskými a severoamerickými zkušenostmi a zdůrazněn bude význam kompetencí pedagogických pracovníků k poskytování a podpoře inkluzivního vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Budou představeny nejnovější evropské podněty a vývoj, které se zaměřují na kompetence učitelů běžné tělesné výchovy a učitelů aplikované tělesné výchovy ve vztahu k inkluzivní tělesné výchově. Jmenovitě budou, ve vztahu k současné situaci ve vybraných evropských zemích, popsány výstupy z projektů „European Inclusive Physical Education Training – EIPET (LLP/LdV/TOI/2007/IRL-502)” a “European Standards in Adapted Physical Activities - EUSAPA (142271-LLP-1-2008-1-CZ-ERASMUS-EMHE)”. Uvedené projekty se orientovaly na inovaci vysokoškolského vzdělání v oblasti aplikované tělesné výchovy. Cílem těchto projektů bylo nalézt řešení problémů, které vznikají při začleňování dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu. V příspěvku budou představeny dva hlavní výstupy z obou projektů: (a) funkční mapa rolí učitele tělesné výchovy a (b) požadavky na vědomosti a dovednosti učitelů tělesné výchovy vzhledem k jejich rychle se měnícím pracovním podmínkám. Vyzdvihnuta bude důležitost profesního rozvoje v oblasti aplikované tělesné výchovy a povaha spolupráce mezi učiteli běžné tělesné výchovy a odborníky na aplikovanou tělesnou výchovu. Pro snadnější porozumění představené problematice budou v neposlední řadě zmíněny aktuální postupy a plány Evropské federace aplikovaných pohybových aktivit. Závěrem bude nastíněn návrh “českého řešení” pro naplnění potřeb žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Klíčová slova: aplikovaná tělesná výchova, legislativa, EIPET, EUSAPA

[e-mail: martin.kudlacek@upol.cz]

POSTAVENÍ ASISTENTA PEDAGOGA V BĚŽNÉ ŠKOLE

ALENA MIGDAUOVÁ, KLÁRA DAŘOVÁ, MARKÉTA JISKROVÁ

Katedra zdravotní TV a tělovýchovného lékařství, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Asistent pedagoga je považován za jeden z nejdůležitějších prostředků speciálně pedagogické podpory a v řadě případů je jako takový nezbytnou podmínkou integrace (Michalík, 2002). Pozice asistenta pedagoga jako forma podpůrného opatření při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je od září 2016 ukotvena platnou legislativou, konkrétně vyhláškou č. 27/2016 Sb. ke školskému zákonu. Vzhledem k tomu, že pedagogickou podporu, i když časově omezenou, lze využít již u žáků zařazených do druhého z celkových pěti stupňů podpory, lze předpokládat, že pedagogických asistentů bude s přibývajícím počtem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zařazovaných do běžných škol přibývat.

Příspěvek chce krátce prezentovat základní legislativu ČR týkající se pracovní pozice asistenta pedagoga a zároveň výsledky výzkumného šetření zaměřeného na analýzu postavení asistenta pedagoga v běžné třídě základní školy. V něm bylo pomocí ankety, kterou vyplnilo 23 pedagogů a 20 asistentů pedagoga, zjišťováno, jak učitelé přítomnost dalšího pedagogického pracovníka ve své třídě vnímají, zda se jejich názor na základě zkušenosti a spolupráce s asistentem pedagoga mění, jak svou pozici ve třídě hodnotí sami asistenti, či to, jaké změny ve třídě nastaly po jejich zapojení do výuky.

Klíčová slova: asistent pedagoga, podpůrná opatření, inkluzivní a integrativní vzdělávání, žák se speciálně vzdělávacími potřebami.

Abstract

Teaching assistant is considered to be one of the most important tools of special education support and in many cases it is necessary for successful integration (Michalík, 2002). The status of the teaching assistant as a form of support measures in education of pupils with special needs is embedded in legislation since September 2016, by public notice nr. 27/2016 Sb. of the school law. Because this teaching support, even time restricted, is possible to use even in pupils with second grade out of five, we presume that the number of teaching assistants will increase as the number of pupils with special needs in ordinary schools will increase.

The aim of our presentation is to describe basic Czech legislation concerning teaching assistant job position and also to show results of research focused on the status of this assistant in an ordinary classroom of primary school. 23 teachers and 20 teaching assistants were interviewed through the survey asking about perceptions of teachers to the assistant, attitude changes through the time based on their own experience and cooperation with the assistant. Also, assistants were self-evaluating their status and authority in the classroom.

Keywords: teaching assistant, support measures, inclusive and integrative education, pupil with special educational needs

[e-mail: a.migdauova@seznam.cz]

KROKOMĚŘ JAKO MOŽNÝ NÁSTROJ PRO OVLIVNĚNÍ ÚROVNĚ POHYBOVÉ AKTIVITY U PACIENTŮ S CHRONICKÝM NEUROLOGICKÝM ONEMOCNĚNÍM, PŘÍKLAD VYUŽITÍ U OSOB S ROZTROUŠENOU SKLERÓZOU

KLÁRA NOVOTNÁ, LUCIE SUCHÁ, RENATA VĚTROVSKÁ, DANIELA HILLAYOVÁ, PETR ŘEZNÍČEK

Neurologická klinika a Centrum klinických neurověd, 1. LF UK a VFN v Praze

Abstrakt

Roztroušená skleróza (RS) je chronické autoimunitní neurodegenerativní zánětlivé onemocnění centrálního nervového systému (CNS), které je nejčastější příčinou invalidity mladých dospělých. Nedílnou součástí komplexní léčby osob s RS je kromě dodržování léčebného režimu (správné užívání léčby) také snaha o zdravý životní styl (nekouřit, zdravá strava, eliminace stresu), jehož důležitým prvkem je dostatečná pohybová aktivita. Jednou z nejvíce doporučovaných forem pohybové aktivity je aerobní cvičení, tedy i chůze. Cílem našeho sdělení je popsat zkušenost našeho pracoviště s využitím krokoměrů pro zvýšení denní pohybové aktivity u skupiny osob s chronickým neurologickým onemocněním: skupiny osob s RS.

Klíčová slova: pohybová aktivita, roztroušená skleróza, chůze, krokoměr

Abstract

The multiple sclerosis (MS) is a chronic autoimmune neurodegenerative inflammatory disease affecting the central nervous system (CNS) and it is the most frequent cause of invalidity in young adults. Aside from adherence to the treatment schedule (correct use of medication) the complex treatment of the patients suffering from MS consists also of efforts to maintain a healthy lifestyle (no smoking, healthy food, avoiding stress) of which an adequate amount of physical activity is an important element. One of the most recommended forms of physical activity is aerobic exercise, including walking. The aim of our presentation is to describe the experience gained at our department consisting of the use of pedometers as tools for the daily physical activity increase in a group of people suffering from neurological diseases: MS patient groups.

Keywords: physical activity, multiple sclerosis, gait, pedometer

[e-mail: novotna.klara.k@gmail.com]

VIRTUÁLNÍ REALITA V TERAPII MÍŠNÍCH LÉZÍ

ALOIS POLÁK

Katedra fyzioterapie, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Úvod: Technologický rozmach posledních let nabídl především na poli výpočetní techniky a její aplikace do různých oborů nesčetné nové možnosti a díky tomu jsme v současné době velmi dobře schopni vygenerovat pro lidský mozek vysoce přesvědčivé prostředí virtuálního světa. Momentálně se více či méně pokročilých systémů pro virtuální realitu (VR) využívá v rehabilitačním oboru například pro terapii pacientů s dětskou mozkovou obrnou (DMO), pro nácvik ADL (aktivit denního života) po cévních mozkových příhodách, v terapii fantomových bolestí po amputacích končetin a podobně. Cílem pilotní studie bylo zjistit možnosti využití virtuální reality a jejího působení na zrcadlové neurony v mozku pacientů s inkompletní míšní lézí čili pomocí krátkého terapeutického videa facilitovat znovuzapojení částečně denervovaných svalů a napomoci tak ke zlepšení klinického stavu pacientů.

Metoda: Studie se zúčastnilo 22 probandů (15 mužů a 7 žen) mezi 27 a 76 lety (průměrný věk 55 ± 14 let) z řad klientů Rehabilitačního ústavu (RÚ) Kladruby s inkompletní míšní lézí různé etiologie. Probandi byli náhodně rozděleni do dvou skupin vždy po 11 lidech, jedné výzkumné a druhé kontrolní. Pacientům výzkumné skupiny bylo mimo běžného terapeutického plánu ústavu denně aplikováno terapeutické video pomocí helmy na virtuální realitu v celkovém počtu 30 aplikací, pacienti v kontrolní skupině podstupovali pouze pro RÚ Kladruby standardní metody v běžném rehabilitačním plánu. Terapie virtuální realitou žádným způsobem nenarušovala běžný terapeutický plán pacientů ani chod zařízení. K objektivizaci klinického stavu probandů před a po terapii bylo použito standardizované vyšetření protokolem ASIA (American Spinal Injury Association) impairment scale, zkráceně AIS. Byly porovnány stupně svalové síly klíčových svalů dolních končetin při vstupním a výstupním měření a z jejich rozdílu byla spočítána jako sledovaná proměnná relativní změna stavu za jeden měsíc pobytu. Pomocí Pearsonova korelačního koeficientu byly zjišťovány případné vztahy výsledků s věkem probandů, dobou od vzniku míšní léze probandů a dobou strávenou v RÚ.

Výsledek a diskuse: Data shromážděná od probandů v kontrolní skupině vykazala poměrně homogenní výsledky. Hodnota průměrného relativního zlepšení oproti

výchozímu stavu za jeden měsíc pobytu v rehabilitačním ústavu byla stanovena na $10,53 \pm 6,59$ % a variačním koeficientem 0,63. Naproti tomu ve výzkumné skupině byla naměřena data s průměrným výsledným relativním zlepšením za jeden měsíc pobytu $28,31 \pm 27,84$ % a variačním koeficientem 0,98. To je oproti kontrolní skupině výsledek výrazně vyšší (téměř trojnásobně), avšak s přihlédnutím k hodnotě variačního koeficientu podstatně méně homogenní. Ze zjišťovaných korelací byla prokázána pouze středně silná až silná negativní korelace mezi výsledky a dobou strávenou v RÚ pro výzkumnou skupinu. Téměř trojnásobně vyšší změna klinického stavu probandů ve výzkumné skupině oproti skupině kontrolní je výsledek uspokojivý a terapii virtuální realitou lze považovat za vhodný doplněk standardního rehabilitačního plánu. Nehomogenost výsledků výzkumné skupiny naznačuje, že na celkovém účinku terapie se pravděpodobně podílí také některý z dalších faktorů, např. motivovanost pacienta, soustředění se na děj terapeutického videa, celková vůle ke komplexní terapii a podobně, a bylo by proto dobré rozšířit výzkumný vzorek i sledované parametry a pokusit se tak tento faktor odhalit. Ze zjišťovaných vztahů vyplývá, že by bylo vhodné aplikovat terapii VR po celou dobu pobytu klientů v rehabilitačním ústavu.

Klíčová slova: virtuální realita, zrcadlové neurony, nekompletní míšní léze, HMD

Abstract

Introduction: Recent development of information technology and its applications in different fields has offered countless possibilities. We are now able to generate highly plausible virtual reality environment for human brain. Systems in various degrees of advancement are currently used in physiotherapy of patients with cerebral palsy, in activities of daily living training for patients after stroke, in the therapy of phantom pain in amputees etc. The aim of this pilot study was to find out possibility of using virtual reality to influence mirror neurons in the brain of patients with incomplete spinal cord injury, i.e. to find out if clinical state of the patients can be improved through a therapeutic video which would facilitate new connections of partially denervated muscles.

Method: 22 clients of Rehabilitation Centre Kladruby with incomplete spinal cord injury (15 males and 7 females) aged between 27 and 76 years (mean age 55 ± 14 years) participated in the study. The subjects were randomly assigned to two groups, each of 11 members. The control group received a standard rehabilitation programme. The research group followed the same plan but in addition to this, they were given helmets, and a video with virtual reality was played daily on the total of 30 occasions. The virtual reality therapy did not in any way disrupt usual

therapeutic plan of the patients or the operation of the centre. The clinical state before and after the programme was evaluated using the standard ASIA impairment scale test where the observed transformation was the total of motoric points for the lower limbs. Initial and final examination was conducted by highly trained medical doctors of the rehabilitation centre. The variance between the initial and the final examination results and the length of stay at the centre were used to set the relative change in clinical state of the patient after a month in the centre. Using Pearson correlation coefficient, the relationship between the age of probands, the initial diagnosis and the time spent in the rehabilitation centre was assessed.

Results and discussion: Data of control group showed relatively homogenous results. The average result of the relative change of the clinical state after one month was 10.53 ± 6.59 % for the control group with variation coefficient of 0.63. The research group's results were almost threefold 28.31 ± 27.84 % with a variation coefficient of 0.98. The only confirmed correlation was a medium to strong negative correlation between the results and the period spent in the rehabilitation centre for the research group. Almost triple change in clinical state of the patients in the research group comparing to the control group is satisfactory result and the virtual reality therapy can be thus appropriate complement to standard rehabilitation plan. High variability of research group results suggests that additional factors probably contribute to the total effect of the therapy, e.g. motivation of the patient, concentration on the therapeutic video, overall will to follow the complex therapy etc. Therefore, it would be reasonable to increase the number of subjects in the study as well as tracked variables and to try to uncover this factor. The result of the study implies that it would be appropriate to apply the VR during the whole stay in the rehabilitation centre.

Keywords: virtual reality, mirror neurons, incomplete spinal cord injury, HMD

[e-mail: alois.polak.ap@gmail.com]

EXPEDICE PŘES BAR

MICHAL ŠMÍD

Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého, Olomouc

Abstrakt

Expedice Přes Bar(iéry) nabídla již potřetí sportovní a cestovatelské zážitky osobám se zdravotním postižením. V roce 2017 překonávala bariéry v rakouských a švýcarských Alpách. Expedice Přes Bar je vzdělávacím projektem Katedry aplikovaných pohybových aktivit při Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Cílem projektu, připravovaného studenty magisterského studia, je zprostředkovat nevšední cestovatelské, sportovní a společenské zážitky osobám s různým typem zdravotního postižení a současně překonávat bariéry, posouvat své vlastní hranice a poukázat na možnosti trávení volného času pro osoby se zdravotním postižením v souvislosti s rozvojem zdraví, osobnostních kompetencí a zvýšení sebedůvěry. Expedice Přes Bar s mottem: „Přes hranice (ne)možného a ještě dál,“ procestovala během 5. – 14. května 2017 německy mluvící země. Programové dny se věnovaly především cykloturistice, vodní turistice, zdolávání zajištěných horských stezek via ferrata a pěší turistice spojenou s kulturně – poznávací činností. Nechyběl ani plnohodnotný pobyt v přírodě včetně stanování a vaření přímo v námi navštívených kempech. Expedice Přes Bar 2017 se zúčastnili 4 vozíčkáři, jeden člověk s amputacemi horních končetin, 2 osoby se zrakovým postižením, 2 se sluchovým postižením a jedna slečna s mentálním postižením. Společně jsme překonávali hranice a získávali nezapomenutelné zážitky a zkušenosti. Hlavním garantem expedičního projektu je Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D. za podpory Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci, České asociace aplikovaných pohybových aktivit, Konta Bariéry, cestovní kanceláře Alpina a dalších velmi vážených sponzorů.

Klíčová slova: expedice, Přes Bar, vzdělávací projekt, zdravotní postižení

Abstract

The Over the Bar(riers) Expedition brought already a third edition of sport and travel experiences to people with some form of health impairment. This year's expedition surmounted the barriers in the Austrian and Swiss Alps. The Over the Bar Expedition is an educational project of the Department of Applied Physical Activities of the Faculty of Physical Culture of the Palacký University Olomouc. The aim of the

project, prepared by the students of the Master program, is to mediate extraordinary travel, sport and social experiences to people with different types of health impairment and at the same time to surmount barriers; move one's own limits and point to the possibilities of leisure activities for people with health impairment as a part of the improvement of health, personal competencies and self-confidence. Between the 5th and the 14th of May 2017, the Over the Bar Expedition with its motto "Over the limits of (im)possible and even further" travelled through the German speaking countries. The program days were dedicated to bicycle touring, water touring, via ferrata climbing and hiking together with sightseeing. The participants enjoyed also a stay in the nature including nights in a tent and outdoor cooking in the visited campsites. In the Over the Bar Expedition 2017 participated four wheelchair users, one person with upper extremity amputations, two persons with visual disabilities, two persons with hearing disabilities and a young woman with intellectual disability. Together we overcame some limits and gained unforgettable experiences. The main guarantor of the expedition is Mgr. Ondřej Ješina, PhD with the support from the Faculty of Physical Culture of the Palacký University Olomouc, the Czech Association of Applied Physical Activities, Konto Bariéry, Alpina Travel Agency and other very important sponsors.

Keywords: expedition, over the bar, educational project, disability

[e-mail: michal.smid01@upol.cz]

ZKUŠENOSTI S KRUHOVÝM TRÉNINKEM U SENIORŮ

LENKA SONTÁKOVÁ

Katedra fyziologie, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Cíl: Cílem příspěvku je představit kruhový trénink senierek, který byl hlavní součástí čtyřměsíční intervence v rámci řešení grantu AZV 16-29182A. Zároveň prezentovat pilotní výsledky v oblasti zlepšení svalové síly po prvním roce projektu.

Metody: V prvním roce bylo do studie zařazeno 24 žen ve věku 65-80 let. Tělesná zdatnost senierek byla měřena pomocí vybraných parametrů ze Senior Fitness Testu (Chair Stand, Arm Curl). Intervenční program obsahoval kruhový trénink (2 x týdně 60 min) a severskou chůzi (1x týdně 60 min) a současnou suplementaci omega 3 mastných kyselin u části probandek.

Výsledky: Ve výsledcích lze vidět, že většího zlepšení dosáhla skupina, která měla současně pohybovou intervenci i suplementaci omega 3 nenasycených mastných kyselin.

Závěr: Ke statisticky významnému zlepšení v tělesné zdatnosti lze dojít pravidelnou pohybovou aktivitou aerobně silového charakteru podpořenou suplementací omega 3 mastných kyselin.

Klíčová slova: seniorský věk, tělesná zdatnost, senior fitness test, výživové suplementy

Abstract

Aim: Aim of the presentation is to introduce circuit training for elderly women, which took place as a part of four-month intervention in the framework of the grant solution AZV 16-29182A. At the same time to share pilot results in muscle strength improvement after first year of the project.

Methods: 24 women of age 65-80 were enrolled to the study in the first year. Physical fitness of elderly women was measured using selected parameters of the Senior Fitness Test (Chair Stand and Arm Curl). The intervention program contained circuit training (twice a week, 60 min) and nordic walking (once a week 60 min) and simultaneous supplementation of omega 3 fatty acids in part of the subjects.

Results: Results showed a greater improvement in a group that had simultaneous exercise intervention and supplementation of omega 3 fatty acids.

Conclusion: A statistically significant improvement in physical fitness can result from regular physical activity combining aerobic and strength exercise supported by the supplementation of omega 3 fatty acids.

Keywords: older age, physical fitness, senior fitness test, nutrient supplementation

[e-mail: sontakova@ftvs.cuni.cz]

SPECIÁLNÍ ŠKOLSTVÍ A SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA V NEDBALKÁCH

BORIS TITZL

Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové

Abstrakt

Uvedení do tématu vzpomínkou na léta 1975 až 1990 v Jedličkově ústavu. Škola jako politikum a speciální školství v současné době zvláště. Co ze zkušenostmi ověřených poznatků speciální pedagogiky nelze pominout. Proměny cílových skupin současné speciální pedagogiky: ve skutečnosti či na papíře? Stará dobrá Gaussova křivka a moudrost profesora Matějčka. Úzká hrdla školské inkluze u nás. Sociální rozměr celého problému. Odpovědnost speciálních pedagogů a odborníků ze spolupracujících profesí za osudy těch, kteří se nejméně mohou bránit.

Klíčová slova: speciální školství, speciální pedagogika, inkluze

Abstract

Introducing the topic by recalling the years between 1975 and 1990 spent in the Jedlička's Institute for Disabled. The political aspect of education and special needs pedagogy in today's world in particular. Which aspects of the experience based findings in the field of special needs education cannot be omitted. Transformations of the contemporary special pedagogy target groups: have the changes occurred in real life or just in research papers? The good old Gaussian function and the wisdom of professor Matějček. The narrow path of the inclusion in our school system. The social scale of the whole issue. The responsibility of special needs teachers and experts of the collaborating professions for the fates of those most defenceless.

Keywords: special needs education, special pedagogy, inclusion

[e-mail: Titzl.B@seznam.cz]

GRANTOVÉ PROJEKTY ČESKÉHO HNUTÍ SPECIÁLNÍCH OLYMPIÁD (PŘEHLEDOVÁ STUDIE)

HANA VÁLKOVÁ

Fakulta sportovních studií, Masarykova Univerzita, Brno

Abstrakt

Speciální olympiády jsou celosvětovým sportovním hnutím, sdružujícím sportovce s mentálním postižením a jejich podporovatele. V doplňkových programech (mimo hlavní sportovní) se zabývá výchovou ke zdraví v projektu Zdravý sportovec (Healthy Athlete). Příspěvek vysvětluje vývoj a podstatu tohoto programu, zapojení Českého hnutí Speciálních olympiád (ČHSO) v českém i mezinárodním kontextu. Podává přehled o ukončených projektech a soustředí se na podstatu současného projektu ZAS – Zdravé společenství (v originále HC – Healthy Community), v němž je v kontextu ČHSO soustředěno 6 lokalit v trianglu: kluby ČHSO – Univerzita – představitelé místní politiky. Smyslem projektu je na základě screeningu ukazatelů zdravotně orientované zdatnosti přispívat k prevenci civilizačních chorob, udržovat zdravý životní styl a zajistit následnou zdravotní péči.

Klíčová slova: SOEE, Zdravý sportovec, Zdravé společenství, zdatnost, podpora zdraví

Abstract

Special Olympics is defined as a world sports movement associating athletes with intellectual disability (ID) and their supporters. Beside the sports program the main complementary program of SOI is dealing with health oriented education within Healthy Athlete projects. The article is focused on the characteristic and development of the project and on the involvement of Czech Special Olympics (CZ SO) in the national and international context. The survey of the finished projects is presented. Current project Healthy Community is described: CZ SO project consists from 6 units in 6 CZ territories. Each Unit is created by triangle network: CZ SO clubs – University – representatives of municipality or local policy. The intention of the project is to improve health status of persons with ID, to prevent diseases of civilization, to maintain healthy life style and provide follow-up health-care with help the screened arguments based on fitness screening.

Keywords: SOEE, Healthy Athlete, Healthy Community, Fitness, Health Promotion

[e-mail: valkova@fsps.muni.cz]

INTELLECTUAL DISABILITY SPORT AND PARALYMPIC CLASSIFICATION

ANNA VAN DIJK¹, KLÁRA DAŠOVÁ², IRENA MARTÍNKOVÁ²

¹ Catholic University, Leuven, Belgium

² Charles University, Faculty of Physical Education and Sport, Prague, Czech Republic

Abstract

Sometimes it might seem that elite disability sport, which is represented mainly by the Paralympic Movement, is only for athletes with an amputation, or a spinal cord injury, or spastic or blind athletes, rather than for athletes with an intellectual disability (ID). However, after we set out the various opportunities open to ID athletes, that offer different kinds of engagement, we find interesting and alarming issues with respect to the elite competitive event offer for athletes with ID. In this paper, we discuss the following ones: the problem of inclusion, some concerns that arise in the classification of paralympic athletes such as self-declaration, eligibility, open type competition and the sport offer for these athletes, all with special regard to ethics.

Keywords: intellectual disability, paralympic sport, classification, ethics

Abstrakt

Někdy se zdá, že vrcholový sport osob se specifickými potřebami, který je reprezentován hlavně paralympijským hnutím, je otevřen pouze sportovcům s amputací, míšní lézí, dětskou mozkovou obrnou nebo nevidomým sportovcům, spíše než sportovcům s postižením intelektu. Na základě zkoumání různých možností sportovní realizace pro osoby s postižením intelektu nacházíme zajímavé a zároveň alarmující problémy vztahující se k nabídce vrcholového sportu těmto jedincům. V příspěvku budou diskutovány problémy s inkluzí a některá témata související s klasifikací jako je sebe-deklarace, způsobilost, otevřená soutěž a nabídka sportovních disciplín pro tyto jedince. Všechna témata jsou analyzována se zřetelem na etiku ve sportu.

Klíčová slova: postižení intelektu, paralympijský sport, klasifikace, etika

[e-mail: dijkvananna@gmail.com]

PRVNÍ POMOC POSKYTOVANÁ OSOBAMI PO PORANĚNÍ PÁTEŘE A MÍCHY

JAKUB ZACHOVAL, MICHAELA MALÁ

Katedra zdravotní TV a tělovýchovného lékařství, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Cílem příspěvku je poukázat na praktické možnosti při poskytování první pomoci osobami po poranění páteře a míchy. V rámci bakalářské práce bylo zjišťováno, zda jedinci upoutaní na invalidní vozík jsou schopni poskytnout první pomoc při vybraných život ohrožujících situacích.

Jednalo se o kvalitativní empiricko-teoretickou studii, které se zúčastnilo 8 mužů ve věku 20–38 let, s výškou léze C5–Th7. Byly použity tři metody sběru dat. První metodou, která sloužila ke zjištění osobní anamnézy a základních teoretických znalostí u sledovaného souboru, bylo anketní šetření. Druhou metodou byl neřízený rozhovor, který poskytl doplňující informace. Třetí metodou bylo pozorování, v němž byly sledovány praktické možnosti, postupy a technika první pomoci při řešení vybraných život ohrožujících situací u jednotlivých probandů.

Na základě pozorování bylo zjištěno, že všichni probandi jsou schopni vyhodnotit stav vědomí, zprůchodnit dýchací cesty a jsou schopni poskytnout první pomoc při dušení cizím tělesem a při zástavě dechu u dítěte do 1 roku. Dále bylo zjištěno, že probandi s výškou léze do Th7 jsou schopni uložit dospělého pacienta do stabilizované polohy a popřípadě zahájit resuscitaci jedince, který je v bezvědomí a nedýchá pravidelně. Výsledky testu teoretických znalostí ukázaly, že všichni jedinci mají alespoň základní znalosti o poskytování první pomoci.

Klíčová slova: první pomoc, paraplegie, tetraplegie, vozíčkář, život ohrožující stavy

Abstract

The aim of the paper is to point out the practical possibilities of providing first aid by people after spine and spinal cord injury. Within the bachelor thesis, it was observed whether persons that are on a wheelchair are able to provide first aid at selected life-threatening situations.

It was a qualitative empirical-theoretical study, in which participated 8 men aged 20–38 years with lesion C5–Th7. In the work were used three methods of data collection. The first method was to identify personal history and basic theoretical

knowledge in monitored group through a survey inquiry. The second method was an uncontrolled conversation to which I found additional information. The third method of data collection was an observation, where I followed the practical possibilities, procedures and first aid techniques in solving selected life-threatening situations in individuals.

Based on observations, I have found that all probands are capable of assessing the state of consciousness, establishing and maintaining the airway, and are able to provide first aid for choking caused by a foreign object and respiratory arrest of infants less than one year of age. I also found that probands with lesion height to Th7 are able to place the adult patient in a stabilized position and, if necessary, to initiate the resuscitation of an individual who is unconscious and does not breathe regularly. Based on the results of the theoretical knowledge test, it has been found that all individuals have at least basic knowledge of first aid.

Keywords: first aid, paraplegia, tetraplegia, wheelchair users, life-threatening conditions

[e-mail: mala-michaela@volny.cz]

Postery / Poster section

NÁCVIK VŠEDNÍCH DENNÍCH ČINNOSTÍ U DĚTSKÉHO KLIENTA S DIAGNÓZOU MORBUS PELIZAEUS MERZBACHER

JAROSLAVA BREDLOVÁ^{1,2}

¹ Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, katedra zdravotní TV a tělovýchovného lékařství, Praha

² Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta zdravotnických studií, Katedra fyzioterapie, Ústí nad Labem

Abstrakt

Cíl: Cílem práce bylo zhodnotit vliv fyzioterapie na kvalitu provádění všedních denních činností, změnu v hodnotě Barthel indexu a jemné motorice u dětského klienta s diagnózou morbus Pelizaeus Merzbacher.

Metodika: Byla zpracována kazuistika čtrnáctiletého chlapce s diagnózou morbus Pelizaeus Merzbacher. Délka fyzioterapeutické intervence trvala čtyři měsíce od října 2016 do ledna 2017 s intenzitou 1 – 2x týdně. Jednotlivé terapie trvaly přibližně šedesát minut. Před zahájením samotné terapie byla odebrána anamnéza a provedeno vstupní vyšetření s využitím těchto technik – pozorování a rozhovor s pacientem, revize lékařských zpráv a předchozích rehabilitací, provedení Barthel test a test jemné motoriky ruky, měření – goniometrie a antropometrie. Na základě výsledků vyšetření se stanovily dílčí cíle a postupy krátkodobého fyzioterapeutického plánu – zlepšení úchopů, jemné motoriky ruky, zlepšení mobility, zvýšení stability sedu a zlepšení oblékání. Závěrem čtyřměsíční intervence bylo vyhodnocení sledovaných parametrů s provedením výstupního vyšetření, dle kterého se vyhotovil individuální dlouhodobý fyzioterapeutický plán.

Výsledky: Ve vstupním vyšetření ADL dle Barthel indexu získal pacient 55 bodů, tedy ADL stupně 3 – vyžadující dopomoc, tzv. závislost středního stupně. Nízké hodnocení v testu získaly oblasti oblékání, transportu, přesunů a v závislosti na přesunech také samostatného použití WC. Po absolvování terapií dosáhl pacient při výstupním vyšetření Barthel indexu celkového počtu 80 bodů, což je hodnoceno stupněm ADL 2, tzv. lehká závislost při provádění ADL. Celkově se pacient zlepšil o celých 25 bodů. V oblastech, na které se terapie zaměřovala, tedy oblékání, použití WC a přesuny, dosáhl maximálního hodnocení. Pacient je nyní schopen

provádět ADL v těchto oblastech samostatně bez pomoci, pokud je mu umožněno využití kompenzačních pomůcek a je vhodně přizpůsobené prostředí. U pacienta došlo ke zlepšení fyzické kondice, nejvíce patrné na přírůstku svalové hmoty na končetinách. Ke zlepšení došlo u pacienta i v oblasti jemné motoriky ruky. Veškeré pohyby prováděné při vyšetření funkční motoriky ruky, byl pacient schopen provést v závěrečném vyšetření bez omezení. Kromě jemného pinzetového úchopu, kde přetrvává minimální omezení. U levé nedominantní ruky došlo ke zlepšení v menší míře, a to pouze u některých úchopů.

Závěr: Výsledky, kterých bylo prací s pacientem dosaženo, jsou velmi pozitivní. Posun v hodnocení dle Barthel indexu z kategorie závislost středního stupně na hodnocení lehká závislost, považuji za značný úspěch léčby. Zcela určitě doporučuji ve fyzioterapeutické léčbě pokračovat, vzhledem k velkému přínosu pro zlepšení soběstačnosti pacienta.

Klíčová slova: fyzioterapie, leukodystrofie, Pelizaeus Merzbacherova choroba, všední denní činnosti

Abstract

Aim: To evaluate the effect of physiotherapy on activities of daily living quality, Barthel index and fine motor movements in young patient with Pelizaeus-Merzbacher disease.

Method: A case study approach was used to assess therapy effects in 14 years old boy with Pelizaeus-Merzbacher disease. Duration of physiotherapy intervention was 4 months, from October 2016 to January 2017, with frequency of the therapy once to twice a week and duration of the therapeutic session of about 60 min. Before the physiotherapy program, medical history and preliminary assessment (observation, interview with the patient, review of medical reports and previous physiotherapy applications, Barthel test, fine motor test, goniometry and anthropometry) have been conducted. Based on this assessment, goals and methods of short physiotherapy plan were settled – grasp and fine motor improvement, mobility improvement, increase of sitting stability and improvement in dressing up. In the end of 4 months therapy, monitored parameters were evaluated and long-term individual physiotherapy plan was proposed.

Results: In the preliminary assessment, a patient gained 55 points in ADL according to Barthel index, i.e. grade 3 in which the patient demands help, that means middle grade dependence. Low rating in the test was especially seen in the area of dressing up, transportation, mobility and also use of the toilet independently. After

the therapy program, the patient gained 80 points in Barthel index, i.e. grade 2 - mild dependence in ADL. The overall improvement was 25 points. In selected areas such as dressing up, use of the toilet and transportation, he gained the highest available rating. The patient is nowadays able to execute those ADL areas independently without help, in case he may use compensatory/assistive aids and environment is adapted. Improvement of physical fitness and increase of muscle mass in the extremities were observed in the patient as well. Also, fine motor hand movements were improved. The patient was able to show all functional hand movements without restriction in the final assessment. Only minimal restriction remains in forceps grasp. In non-dominant left hand, improvement was observed as well, though in some of the grasps only.

Conclusion: Very positive results were gained after physiotherapy treatment. Improvement in Barthel index – from middle grade dependence to the mild grade dependence shows considerable success. Based on these findings, it is recommended to continue the physiotherapy treatment.

Keywords: physiotherapy, leukodystrophy, Pelizaeus Merzbacher disease, activities of daily living

[e-mail: jaroslava.bredlova@gmail.com]

SPORTOVNÍ DEN PL ŠTERNBERK

DAVID HUBÁČEK

Psychiatrická léčebna Šternberk

Abstrakt

Od roku 2012 se v Psychiatrické léčebně Šternberk každoročně na podzim koná jednodenní sportovní akce určená převážně pacientům, „absolventům“ léčby a zaměstnancům psychiatrických léčeben. Pravidelně hostíme sportovce z PN Kroměříž, opakovaně se účastní sportovci z PN Bohnice v Praze. Sportovní den svým duchem volně navazuje na družby, které naše léčebna měla v minulém století. Zároveň tato již tradice dokazuje, že podobný formát je životaschopný a prospěšný i v současné době. Setkání hospitalizovaných pacientů, bývalých pacientů a zaměstnanců spřátelených léčeben, zdravá rivalita, radost ze sportu, bezpečně vyplavený dopamin – nejen těmito slovy lze stručně vyjádřit to, co se od roku 2012 každé září odehrává na půdě PL Šternberk. Cílem posteru je přiblížit nejen zdravotnické veřejnosti, jak se nám daří plnit očekávání pacientů či personálu.

Klíčová slova: psychiatrie, duševní onemocnění, sportovní hry, pohybová aktivita

Abstract

Since 2012, the Šternberk Psychiatric Hospital hosts every autumn a one-day sporting event aimed mainly at patients, ex-patients and employees of psychiatric hospitals. Athletes from the Kroměříž Psychiatric Hospital take part in the event regularly, sportsmen from the Psychiatric Hospital in Prague-Bohnice participate repeatedly. The spirit of the sports day relates somehow to the last century's friendships of our hospital with other institutions. This event becoming a tradition proves that even these days such an event can be viable and beneficial. Meeting of hospitalized patients, ex-patients and employees of the associated hospitals, healthy rivalry, joy of sports, safe dopamine release – these are some of the words that describe the event taking place in the Šternberk Psychiatric Hospital every September since 2012. The aim of the poster is to present not only to the healthcare professionals our achievements related to the expectations of both our patients and our personnel.

Keywords: psychiatry, mental illness, sports games, physical activity

[e-mail: Hubacek.D@seznam.cz]

SPECIFIKA PLAVECKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA (PAS)

KRISTÝNA HUBENÁ¹, MIROSLAVA BAŠTOVÁ

¹ Katedra plaveckých sportů, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Děti s PAS by stejně jako děti běžné populace měly být plavecky gramotné – tedy měly by bezpečně zvládat vodní prostředí. Plavecká výuka dětí s PAS vychází z programů přípravné a základní plavecké výuky, ale vykazuje značná specifika ve smyslu interakce učitel-žák, podmínek, uplatněných metod.

V současné době narůstá počet dětí, které jsou integrovány do hlavního vzdělávacího proudu a zájmových aktivit. Cílem tohoto příspěvku je představení jednoho z programů používaných pro vzdělávání dětí s poruchou autistického spektra a jeho aplikaci do podmínek plavecké výuky těchto dětí. Jde o metody strukturovaného učení. Příspěvek zhodnocuje 4letou praxi s organizací pohybových programů ve vodě pro děti s PAS.

Klíčová slova: poruchy autistického spektra (PAS), strukturované učení, plavecká výuka

Abstract

Children with autism spectrum disorder should gain swimming literacy – in other words they should know the necessary skills to be safe in water. Teaching aquatic skills to children with ASD is based on the programs of preparatory and basic swimming lessons however the specifics such as the teacher-pupil interaction, adapted conditions and methods have to be taken into account.

Today, the number of children with special needs integrated into the main educational program and leisure activities has been increasing. The aim of this paper is to present one of the programs used for the education of children with autism spectrum disorder and its implementation into the conditions of teaching aquatic skills to these children. We will present the methods of structured learning. The presentation evaluates four years of organizing water physical activities for children with autism spectrum disorder.

Keywords: Autism Spectrum Disorders (ASD), structured teaching, swimming lessons [e-mail: Kristyna.Hubena@seznam.cz]

ZKUŠENOSTI ZE SPORTOVNĚ PROPAGAČNÍ AKCE ZAMĚŘENÉ NA PROPAGACI AKTIVNÍHO STÁRNUTÍ

MARTIN CHLUMSKÝ^{1, 2}

¹ Katedra zdravotní TV a tělovýchovného lékařství, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

² Ústřední škola, Česká obec sokolská, Praha

Abstrakt

Se stárnoucí českou populací se koncept aktivního stárnutí (active aging) dostává více do podvědomí české veřejnosti. Důležitou roli v motivaci k zapojení do pohybových aktivit hrají sportovní propagačně-náborové akce, které jsou zaměřeny na seniory s pohybovou insuficiencí nebo se sedavým chováním. Cílem příspěvku je shrnout zkušenosti České obce sokolské (ČOS) z prvních dvou ročníků akce „Nechci sedět doma v papučích“, která je součástí projektu „Sokol – spolu v pohybu“. V průběhu akce byly ke zjištění aktuální tělesné zdatnosti použity čtyři subtesty z testové baterie Senior Fitness Test (SFT). Pohybový režim byl zjišťován krátkou verzí Mezinárodního dotazníku pohybové aktivity (IPAQ). Na základě výsledků z motorických testů a dotazníků obdržel každý účastník doporučení k případné změně pohybového režimu. Smyslem projektu je zvýšit povědomí o významu pohybové aktivity pro udržení zdraví a kvality života ve stáří.

Klíčová slova: senioři, pohybová aktivita, Senior Fitness Test, aktivní stárnutí

Abstract

With an aging Czech population, a concept of active aging is arising towards public awareness. An important role in the motivation to engage in physical activity is played by sports promotion events focused on sedentary elderly. The poster summarizes the experience of Czech Sokol organization (COS) with such event “Nechci sedět doma v papučích” which is part of larger “Sokol – Move Together” project. During the event, four subtests from Senior Fitness Test (SFT) were used to measure physical fitness of participants. To understand current physical regimen, a short version of International physical activity questionnaire (IPAQ) has been completed by the participants. Based on the results of physical tests and IPAQ, each participant received an individual counseling from the instructor. The purpose of the project is to raise awareness of the importance of physical activity to maintain health and quality of life among elderly.

Keywords: elderly, physical activity, Senior Fitness Test, active aging

[e-mail: mchlumsky@sokol.eu]

EVALUACE KURZŮ „SEBEOBRAHA PRO VOZÍČKÁŘE“

ALENA SKOTÁKOVÁ, JANA SKLENAŘÍKOVÁ, JITKA ČIHOUNKOVÁ

Fakulta sportovních studií, Masarykova univerzita Brno

Abstrakt

Je obecně známo (Kane, 2008; Perreault, 2009), že lidé se zdravotním postižením jsou „zranitelnější“ vůči násilí než zdraví lidé. Lidé s postižením mohou představovat atraktivní a snadný cíl v očích útočníka, především proto, že se věří, že nejsou schopni dostatečné obrany (Bones, 2013).

Na Fakultě sportovních studií MU se již 3 roky věnujeme Sebeobraně specifických skupin, respektive osob s tělesným postižením na vozíku. Kurzy „Sebeobranu pro vozíčkáře“ byly podpořeny Specifickými výzkumy FSpS a v rámci těchto projektů jsme sledovali různé cíle. V roce 2015 byl projekt zaměřen na edukaci, vytvoření a evaluaci metodiky kurzu Sebeobrana pro osoby s tělesným postižením na vozíku; v roce 2016 se projekt zaměřil na bezpečnostní obavy a rizika osob s tělesným postižením na vozíku. Metodika byla založena na exploračních metodách – dotazníku a rozhovoru. Pro analýzu dat jsme použili otevřené kódování a statistické metody Mann-Whitney U test a Kruskal-Wallis ANOVA.

I přes možné zvýšení četnosti vnímání nebezpečí a obav se účastníci shodují, že díky zvýšenému sebevědomí a aktivnímu přístupu k prevenci došlo ke zlepšení vnímání vlastní bezpečnosti. Mimo ovlivnění viktimity vozíčkářů může cvičení sebeobranu výrazně ovlivnit fyzické, duševní i sociální zdraví. Pro zintenzivnění těchto pocitů a udržení nabytých dovedností je však potřeba dlouhodobějšího pravidelného vzdělávání.

Klíčová slova: sebeobrana, zdravotní postižení, vozíčkář, evaluace

Abstract

It is a well-known fact (Kane, 2008, Perreault, 2009), that people with disabilities are more vulnerable to violence compared to healthy population. People with disabilities can represent an attractive and easy target from the aggressor point of view, especially because they are considered as someone who is not able to defend effectively (Bones, 2013).

For three years we have been focusing at the Faculty of Sports Studies MU on self-defense of people with special needs, especially wheelchair users. The „Self-

defense courses for wheelchair users“ were supported by grants (Specifický výzkum FSpS) and we focused on different goals within this framework. The project in 2015 was directed to educate, create and evaluate methodology of self-defense course for people with physical handicap, particularly wheelchair users; in 2016 was the project aimed to security concerns and risks for wheelchair users. The methodology was based on exploratory methods – questionnaire and interview. For the data analysis we utilized an open coding technique and statistical methods - Mann–Whitney *U* test and Kruskal–Wallis ANOVA.

Despite the fact that the participants might be more sensitive to danger and fears, they report increased perception of their safety, thanks to increased self-confidence and an active approach to prevention. Apart of influence on victimization of wheelchair users can training of self-defense noticeably influence also physical, psychological, mental and social health. To make these perceptions more intensive and to maintain the acquired skills, the long-lasting and regular education is necessary.

Keywords: self-defense, physical disability, wheelchair user, evaluation

[e-mail: skotakova@fsps.muni.cz]

POHYBOVÁ AKTIVITA U HOSPITALIZOVANÝCH PACIENTEK S MENTÁLNÍ ANOREXIÍ

MICHAELA ULRICOVÁ^{1,2}

¹ Oddělení tělovýchovného lékařství 2. LF, FN Motol, Praha

² Katedra zdravotní TV a tělovýchovného lékařství, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Mentální anorexie (MA) znamená rapidní úbytek tělesné hmoty a je spojena s dlouhou řadou orgánových komplikací, z nichž některé (např.: srdeční arytmie a kardiomyopatie) mohou být pro pacientku fatální. Další z nich se pojí přímo s pohybovým aparátem – myopatie, osteoporóza, neuropatie, skolióza, VDT – a lze je cílenou rehabilitací pozitivně ovlivnit.

Onemocnění propuká nejčastěji u mladých dívek ve věku 15-19 let a průměrná doba trvání je šest let. S úmrtností 30 % tvoří mentální anorexie psychiatrické onemocnění s nejvyšší úmrtností. Proto je včasná intervence, brzký návrat k fyziologické hmotnosti a úprava doprovodné psychopatologie naprosto zásadní. Hlavními důvody pro snahu o včasnou a rychlou realimentaci je i to, že jakmile pacientka přesáhne 18 let, nelze ji proti její vůli hospitalizovat a nemocné tak zpravidla šanci na dlouhodobou úzdravu ztrácejí.

Pohybová terapie jako součást komplexní léčby MA je v literatuře hojně skloňovaným tématem. Zahraniční autoři se shodují, že zařazení vhodného druhu pohybu snižuje jídelní patologii, zlepšuje depresi (u MA neřešitelnou podáváním antidepressiv) a v některých případech dokonce zvyšuje týdenní váhové přírůstky. Přes možné benefity se pohybová aktivita do léčby nezařazuje a převažuje snaha o její dokonalou restrikcii. Důvodem je obava ze zpomalení realimentace a absence odborných doporučení stran kontraindikací a intenzity PA.

Významným přínosem PA je i zlepšení compliance pacientek, které dobře chápou, že zvýší-li se extrémním způsobem jejich kalorický příjem, pak při energetickém výdeji rovném „bed restu“, znamená nucený patnáctikilový přírůstek pouze zmožnění tukové tkáně. A to nelze považovat za návrat k fyziologickému tělesnému složení, neboť pacientka při hubnutí ztratila nejen tukovou, ale i svalovou tkáň.

Naším cílem je v současnosti najít pohybovou aktivitu s měřitelným pozitivním dopadem na tělesné složení pacientek a zařadit ji do komplexní terapie na lůžkových odděleních.

Klíčová slova: mentální anorexie, pohybová aktivita, tělesné složení

Abstract

Anorexia nervosa (AN) is related to rapid decrease of body mass. It causes severe health complications. Some of these (e.g. cardiac arrhythmia, cardiomyopathy) can be fatal. Many problems (including myopathy, osteoporosis, neuropathy, scoliosis and impaired posture) are related to musculoskeletal system. Some of them can be improved by exercise and individual physiotherapy.

The illness occurs mostly in young girls at age of 15-19 and its average duration is 6 years. Mortality of patients with anorexia nervosa is 30 % which is the highest mortality of all psychiatric illnesses. For this reason, early psychotherapeutic intervention and weight restoration are crucial and often even lifesaving. The older the patient is, the smaller is a chance for successful treatment, especially when a patient reaches 18 years of age and forced inpatient treatment becomes impossible.

Exercise therapy as a part of multidisciplinary treatment is highly discussed in the literature. Recent research shows that well dosed and well indicated physical activity (PA) improves eating pathology, decreases depression scores (at AN patients depression doesn't respond to antidepressives) and in some cases may lead to larger weight gain in a week. In spite of physical activity benefits it is not routinely used during inpatient treatment. On the contrary, there is a huge effort to restrict physical activity of these patients to a minimum. The reason is a fear from slowing down the realimentation process and also the fact that there are no guidelines for prescription as well as no indication criteria.

Important benefit of PA at AN patients is a better compliance to the treatment. The average patient must gain about 15 kilograms during the inpatient treatment (3 months). The patients know very well that if they increase the caloric intake extremely, the weight gain will mean gaining only fat tissue (during compulsory bed rest). However, this is not a physiological body composition because the patients lose also active body mass.

Our goal is to find an appropriate PA with measurable positive impact on body composition of these patients and incorporate it into the multidisciplinary treatment of anorexia nervosa.

Keywords: anorexia nervosa, physical activity, body composition

[e-mail: misa.u@email.cz]

AKTIVNÍ STÁRNUTÍ A KVALITA ŽIVOTA

JULIE WITTMANNOVÁ, ZUZANA KOPETZKÁ, IVA KLIMEŠOVÁ

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Abstrakt

Úvod: Kvalita života osob seniorského věku je velmi aktuální téma. Na našem pracovišti se věnujeme evaluaci kvality života ve vztahu k frekvenci provozované pohybové aktivity (PA), typu bydlení, věku, pohlaví respondentů a dalším proměnným. Tento prezentovaný příspěvek se zabývá analýzou kvality života seniorů na Svitavsku. Cílem šetření bylo obohatit poznatky o subjektivní kvalitě života seniorů pomocí výstupů dotazníku SQUALA a vyhodnotit vztah mezi vnímanou kvalitou života a frekvencí PA a s tím spojeným subjektivním vnímáním svého zdravotního stavu. Výstupy byly dále porovnávány z hlediska pohlaví, věku a pracovního uplatnění.

Metodika: *Techniky šetření:* SQUALA (Subjective Quality of Life Analysis) autorů Zannotti a Pringuey (1992) v české úpravě (Dragomirecká et al., 2006); dotazník vlastní konstrukce. Sebraná data jsou hodnocena pomocí Mann-Whitney U testu a Kruskal-Wallis ANOVA testu ($p \leq 0,05$). *Probandi:* Výzkumu se zúčastnilo celkem 60 respondentů seniorského věku (průměr 72 let; SD 8,7) ze Svitavska, z toho 22 mužů (37 %) a 38 žen (63 %), žijících samostatně ve vlastních domovech.

Výsledek: Výsledky ukázaly, že doporučení pro pohybové aktivity, které mají být provozovány minimálně 3x týdně, lépe denně, splňuje pouze 15 (25 %) respondentů; téměř totožné množství, 16 osob (26,7 %), necvičí vůbec. V našem souboru respondentů neměla frekvence PA významný vliv na hodnocení jednotlivých škál dotazníků SQUALA. Největší vliv na hodnocení kvality života měl subjektivně hodnocený zdravotní stav, kdy osoby, které hodnotily svůj zdravotní stav jako dobrý, dosáhly vyšších hodnot v jednotlivých škálách dotazníku ve srovnání s osobami, které svoje zdraví hodnotily hůře.

Závěry: Hodnocení kvality života seniorské populace je významnou součástí evaluace spokojenosti s nabízenými službami a programy pro tuto cílovou skupinu. Souhrnné výstupy z prací se stejnou problematikou z našeho pracoviště ukazují na vztahy mezi hodnocením kvality života a typem bydlení, věkem a v některých případech pohlavím participantů. Vztah mezi hodnocením kvality života a frekvencí provozování pohybové aktivity nebyl v těchto pracích prokázán.

Reference: IGA_FTK_2017_006 (Monitoring PA a životního stylu coby základních determinantů zdraví a kvality života osob se zdravotním postižením).

Klíčová slova: senioři, pohybové aktivity, aplikované pohybové aktivity, SQUALA, nezávislost

Abstract

Introduction: The quality of life of elderly is a very timely topic. The current research area of our institute is the evaluation of the quality of life in persons 60 plus years old in relation to the frequency of physical activity (PA), the type of housing, the age, the respondents' gender, and other variables. This paper presents an analysis of the quality of life of seniors from Svitavy region. The aim of the survey was to enrich the knowledge about the subjective perceived quality of seniors' lives through the SQUALA questionnaire outputs and to evaluate the relationship between the perceived quality of life and the PA frequency and the associated subjective perception of participants' state of health. The outcomes were also compared in terms of gender, age and employment.

Methodology: *Used techniques:* Subjective Quality of Life Analysis by Zannotti and Pringuey (1992) in Czech adaptation (Dragomirecka et al., 2006); a questionnaire originally developed for the study. Collected data are evaluated by using the Mann-Whitney U test and the Kruskal-Wallis ANOVA test ($p \leq 0.05$). *Sample:* Sixty respondents of the age 60 plus (mean 72, SD 8.7) from Svitavy region participated in the survey. Research sample consists of 22 men (37 %) and 38 women (63 %), living alone in their own homes.

Results: The results showed that only 15 (25 %) of respondents meet recommendations for physical activities (PA performed at least 3 times per week, better daily). Almost identical, 16 people (26.7 %) state that are not participating in any PA lessons at all. In our research the PA frequency did not have a significant impact on the evaluation of the scales of the SQUALA questionnaires. The most significant impact on was a subjectively assessed state of health, where people who rated their health as good achieved higher values in the individual scales of the questionnaire compared to those who rated their health worse.

Conclusions: Assessing the quality of life of the senior population is an important part of evaluation of the satisfaction with the services and programs offered for this target group. The summary outputs from research work with the same issue from our institution show the relationship between quality of life assessment and type

of housing, age and in some cases gender of the participants. The relationship between quality of life and frequency of PA was not demonstrated in these works.

Reference: IGA_FTK_2017_006 (Monitoring PA a životního stylu coby základních determinantů zdraví a kvality života osob se zdravotním postižením).

Keywords: seniors, physical activity, adapted physical activity, SQUALA, independence

[e-mail: julie.wittmannova@upol.cz]

Foto: studenti 3. ročníku ATVS OSP na UK FTVS

Vydala Univerzita Karlova,
Fakulta tělesné výchovy a sportu, J. Martího 31, 162 52 Praha 6
Praha 2017

Grafická úprava: FALON – Polygrafická výroba
Tisk: FALON – Polygrafická výroba (www.falon.cz)

ISBN 978-80-87647-39-4